ივერია

1877—1887 წელიწადი — საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი — 1877—1887 წელიწადი

ფასი			
თვე	მან.	კ.	
12	10	—	
11	9	50	
10	8	75	
9	8	—	
8	7	25	
7	6	50	
6	6	—	
5	5	50	
4	4	75	
3	3	50	
2	2	75	
1	1	5'	

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

გაზეთის დასაკვეთად და კერძოგანცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიმართონ: თბილისი, რედაქციას, ახალ-ბეჟეთოვის ქუჩაზე, სახლი № 9, ბ. ნიდდუკელის საგაზეთოს, გალოვანის ბრძანებეტი, ცენტრალურსა და ტრიქოროვის წიგნების მაღაზიებს.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპ.

გაზეთი „იბერია“ პირველის აგვისტოდამ წლის დამლევამდე ღირს 5 მ. 50 კ.

შინაარსი: ტფილისი, 4 აგვისტო.—ახალი ამბავი.—ამბრუნებლობის განკარგულებანი.—ცალკე წერილები: წერილი ამერეთიდან.—წერილები რედაქციის მიმართ.—წერილი ამბავი.—გასართობი.—დეპეშა.—საკანონმდებლო ცნობანი.—საშინაო ცნობანი და განცხადებანი.

ფელეტონი: მამიდას დარდი (მოთხრობა ტიგლერისა), გრ. ყ—ისა

ტფილისი, 4 აგვისტო

ამას წინად გაზეთი „Новое Обозрѣніе“-მი დაბეჭდილი იყო ერთის ახალგაზდა მკურნალის ბ-ნი დ. ერისთავის ფრიად საყურადღებო წერილი. რადგანაც იგი წერილი ჩვენს გაზეთში მთლად დაბეჭდილი არა ყოფილა, ამიტომაც საჭიროდ ვრაცხთ იმის შინაარსი შემოკლებით მოგაწესებოთ მკითხველს და ამით გავუადვილოთ იმ წერილის მნიშვნელობის აწონვა და დაფასება. აი, სამე როგორა ყოფილა. მკურნალი ბ-ნი დ. ერისთავი, ახლად სწავლა შესრულებული კიევის უნივერსიტეტში, დაბინავებულა ოზურგეთის მაზრაში და ეერძოდ მკურნალობა დაუწყია, რათა თავისი ცოდნა და სწავლა თავისთავისაც გამოეყენებინა და თავის თანამოამეთისთვისაც. ამ კარგსა და პატიოსანს განზრახვას ერისთვისს უეცრივ ბოლო მოეღო, რადგანაც გუბერნიის მკურნალმა საჭიროდ სცნო ერისთვისთვის მკურნალობა ადეკრძალა იმის გამოისობით, რომ ერისთავს არ შეუსრულებია ერთი მუხლი სამკურნალო წესდებისა. ეს მუხლი კი იმას ამბობს, რომ ყოველი კერძოდ მოსაქმე მკურნალი ვალდებულია მთავრობას შეატყობინოს ყოველივე საჭირო ცნობანი თვისის ვინაობისა, ე. ი. სად და როდის შეუსრულებია სწავლა, რის დასამტკიცებელად საჭიროა საბუთები უნდა წარადგინოს. ამ მუხლის ძალით გუბერნიის მკურნალს განკარგულება მოუსდენია იმის შესახებ, რომ ოზურგეთის მაზრის აფთიაქებმა წამალი არ აძლიონ ავადმყოფებს ერისთავის რეცეპტებით, ე. ი. ერისთავს ადეკრძალა ოზურგეთის მაზრის მკვიდრთა წამლობა. იმ მუხლის აზრი მხოლოდ ისაა, რომ მთავრობას ნება აქვს თვითოეულს თავისუფლად მოსაქმე მკურნალს მოსთხოვოს ყოველივე საჭირო ცნობანი მისის ვინაობისა. ამ მუხლის შესრულების მაგიერ-კი გუბერნიის მკურნალმა წამლობა მოაკლო მთელის მაზრის მკვიდრთა თითქმის ერთს მესამედს.

ბ-ნი ერისთავი უეჭველია თვისს უფლებას ამ ცოტას ხანში ადადგენს იმავე სამკურნალო წესდების ძალით, ბ-ნი გუბერნიის მკურნალიც ინებებს და მოახდენს განკარგულებას იმის შესახებ, რომ ოზურგეთის მაზრის აფთიაქებმა წამლები დაუბრკოლებელი ვინ ერისთვის რეცეპტებით. ასე და ამ გვარად საქმე ერისთვისა და ოზურგეთის მაზრის მკვიდრთა სასიამოვნოდ დატრიალდება, და გუბერნიის მკურნალი კანონისამებრ მოიქცევა.

ეს ამბავი მოხდა მაშინ, როცა ოზურგეთის მაზრა იყო, სახელდობრ, იმ ყოფაში, რომელიც ითხოვდა სხვა მკურნალების მოწვევასაც ხალხის სამეველად და არა იმის დათხოვნას, ვინც ხალხს შველოდა და წამალსა სდებდა. მაშინ, კორესპონდენტების სიტყვისამებრ, ოზურგეთის მაზრაში სენი ისე გაძლიერებული იყო, რომ მარტო ერთი მკურნალი მაზრისა ვერას გზით ვერ გაუძღვებოდა თუნდ რომ ხალისი და გულმტკივნეულობა დღიც ჭქონოდა. მაზრის მკურნალი, რომლის მუდამი ბინა მაზრის ქალაქია სიმრავლეს ავადმყოფოებისას ვერ გაწვდებოდა... ამისთანა შემთხვევაში მეორე მკურნალი, მერე ხალხთან ახლო მცხოვრებელი, სწორედ მანანაა ცისა გაშორებულს დროს.

ურიგო არ იქნება, რომ ზემოხსენებულ ცოტა-მორწმუნეთ უქადაგონ ადგილობრიგმა ღვდლებმა და გაამხნევონ იგინი, რომ აქ საშიში არა არის-რა.

*** ბ-ნი ვ. აბაშიძე, ადრინდელი რედაქტორი ქართულ ჟურნალის „თეატრისა“, დაბარებულია ოლქის სასამართლოში 4 სექტემბრისათვის. ბ-ნ აბაშიძეზე საჩივარია შემდგარი შესახებ ერთის მოთხრობისა, რომელიც მის ჟურნალში იყო დაბეჭდილი. ბ-ნ აბაშიძესთან ერთად მოწვეულია კიდევ სამი სხვა კაცი, როგორც მისნი თანადამნაშაენი.

*** ჩვენ გვაცნობებენ, რომ სოფ. სვირში სცნოგორობს, სულ რომ ცოტა ეიანგარიშოთ, რვა-ასი კომლი მკვიდრი. ეს ხალხი უფრო ღვინის კეთებას მისდევს. ღვინოს-კი რის ეიაგალახით ჰყიდნან ხოლმე, მაგრამ ჭაჭისა და თხლისათვის ვერ უპოვნიათ ბაზარი. უფუქდებათ და უსარგებლოდ მისდით ხელიდამ ეს ამოდენა სიმდიდრე. შუათანა რიცხვი რომ აეიღოთ, ასე გასინჯეთ, სვირს წელიწადში უფუქდება 10 და 15 ათასი „ვედრა“ ჭაჭა-თხლე. საკვირველია, რომ იქაურს ფულიან კაცებს აქამდის არ მოჰსელიათ თავში აზრად გაეხსნათ ქარხანა, ეკეთებინათ ღვინის მარილი და ეს ამოდენა ჭაჭა გამოეყენებინათ თავიანთ და სვირელების სასარგებლოდაო.

*** სოფ. სვირიდამეე: ამ რამდენნისამე კვირის წინად ცოფიანმა ძაღლმა დაგლიჯა ოთხი ბავშვი. იმათგან ორი უკვე გარდაიცვალა უპატრონობით და უწამალოლობით, ხოლო ორი-კი ისევ ცოცხალია. თუმცა ცოტა დაგვიანებულია, მაგრამ ვინ იცის, იქნება ამათი შველა კიდევ მოსახერხებელი იყოს, და ამიტომ ძრიელ საჭიროა მოჰხედოს, ვისგანაც ჯერ არს, ამ ორის სულის გაპირებულ მდგომარეობას და გაგზავნოს იგინი ოდესაში ბაქტერიოლოგიურ სადგურზე, როგორადაც ბ-ნმა ყარსის სამხედრო გუბერნატორმა ამ დღეებში გაგზავნა თითქმის ათამდე დაგლეჯილი კაცი ოდესაში.

*** ქ. ფოთიდამ იწერებიან: წელს ქალაქის თავი, ბ-ნი თაედგირიძე, წაეიდა ბ-ნ კაეკასიის სამოსწავლო მზრუნველთან და ჰქონდა მოლაპარაკება იმის თაობაზე, რომ ფოთი აპირებს თავის ხარჯით გაჰხსნას რეალური სასწავლებელი. როგორც ამბობენ, ბ-ნს ინოოსეკის სასიამოვნოდ დარჩომია ასეთი მოსაწონი განზრახეა ფოთისა და დაჰპირებია, რომ სექტემბერში მე თავად ჩამოეალ ფოთში და იქ მოეელაპარაკოთ, რომელი სასწავლებელი უფრო უსაჭიროესი იქნება ფოთისთვის — რეალური თუ საკომერციო სასწავლებელიო.

*** ქუთაისის მაზრიდამ: სოფ. ძეერთან ახლოს გაშლილ მთაზე არის ერთი ტბა, რომელსაც სიშავის გამო ეძახიან შავ-ტბას. ამ წინაზე ერთი 14 წლის ქალი იბანდა პირს შავ-ტბის ნაპირთან. რო დაიბანა პირი და გაათავა, აიყვანა პატარა ძაღლი და გადაგდო ტბაში საბანებლად. ამ გადაგდებაზე ვერ შეუმჩარებია თავი და თითონაც გადაჰყოლია ძაღლს ტბაში. ცურეა არა სცოდნია და დამრჩეალა. მშობელთ ორი დღე უძებნიათ, ვერ უპოვნიათ ქალი. მესამე დღეს-კი წყალს ამოუგდია ზეკით და მოუტივტივებია. დიდი საკოდავობა იყო დასწრება ამ უბედურის დამარხვაზე—მთელი ძეერი დასტიროდა სიკოცხლეს ულროოდ გამოსალმებულს ქალსა.

*** გორის მაზრიდამ: ეს ორი კვ.

ფელეტონი

მამიდას დარდი

(დასასრული*)

მეორე დღეს ბენდერმა სთქვა, რომ სისულელეა, დიასახლისებმა დრო ჰკარგონ ტკბილის პურების ცხობაზე, როდესაც ყოველ კონდიტერს, რომელნიმე გულდენი რომ მისცე, შეუძლიან, რაც საჭიროა მზა-მზარეული მოგიტანოს სახლშიო.

მარტო მამა-კაცი იტყვის ასეთს მტკნარს სისულელეს, ისეთი მამა-კაცი, რომელსაც ოჯახისა არა გაეგება-რა. სხეგან სადმე კიდეე ჰო, ჰო და ენაში როგორ უნდა სთქვას ეს კაცმა. ენაში ყველა მეოჯახე დედა-კაცმა იცის, რომ რაც კარგი რამ არის, სახლში უნდა გამოცხეესს; ესეა მიღებული და ასეც უნდა იყოს. არა, ბენდერმაც კარგად იცის, რომ ასეა, მაგრამ უნდოდა მოხუცებული ადამიანი გაეცინცლებინა ამ უზგაესის ლაპარაკითა და გაეკეცლა კიდეცა.

— როგორ? კონდიტერს უნდა მიემართო? შესძახა აღელვებულმა მამიდამ. ის მირჩევნიან, ჩემს სიცოცხლეში ბისკვიტი შოკოლადში არ ჩავასველო და კონდიტერის სძაგელს ნამცხვარსკი არ ეიკდი. რა ბძანებაა, კონდიტერი უბრალო „შტრუდელსაც“ ვერ გამოაცხობს.

— რას ბრძანებთ, მამიდა! გამოაცხობს კიდეც და თქვენ ზედ იაფადაც გამოაცხობს.

— ჩემ ზედ იაფადაც გამოაცხობს? ოჰ, ღმერთო ჩემო! ნეტა ე მამა-კაცები ოჯახის საქმეში არ გაერეოდეთ ხოლმე და გინდა მომკლა! უფრო იაფად! არა, მიცი, შენ რას იტყვი ამაზედ?

მაგრამ მიცი ამ დროს ნაზად მიირთმეედა მოხრაკულის ეარიის ნაჭერს და არაეითარი პასუხი არ მისცა. ბენდერმა განაგრძო:

— უფრო იაფად, ჩემო კარგო მამიდა. გეთაყვა ნუ ცხარობ,—ერთიორად უფრო იაფად. ცხადია, საჭიროა მხოლოდ რომ რიგიანს ალაგას შეუკეეთოთ.

— ბენდერ, შენ იქნება კარგი ხუროთ-მოძღვარი ბრძანდები, მე ამაზე არ აგიხირდები, თუმცა უთოოდ ყველაფერს მეტად ძეერად აშენებ, მაგრამ ოჯახობისა-კი შენ სრულიად არა გესმის-რა.

მამიდა ამ ლაპარაკის დროს სულ კანკალობდა სიბრაზით. გონება კიდევ ისე დაეფანტა, რომ რაც სუფრაზე სალათა იყო, თითქმის სულ თითონ დაიწყო თეფშზე.

— ჩემო კარგო და კეთილო მამიდა, მე აზრადაც არა მაქვს, რომ გაგაჯავრო,—ადამიანო, მაგდენშა სალათამა-კი არ გაწყინოს?—შენ გაეიწყენდება, მამიდა, რომ ამ ათსა და ოცს წელიწადში ყოველ-გვარი ხელოვნება წარმატებაში შეეიდა...

— მერე, მაგიტომ ხომ შტრუდელი არ გაიაფებულა, შე ავო კაცო! მოხუცებული ადამიანი გალეწოვდა სიბრაზით.

— დაგიმტკიცებ, მამიდა, რომ გაიაფდა. ზეთი ხომ არ გინდა კიდეე? თითქმა. როგორღაც სალათა არ მოგწონსო.

— მიცი, შენი ქმარი სისულელეს ლაპარაკობს!

— უფრო იაფია და უფრო კარგიც, მამიდაჯან!

— უფრო კარგიცა?

მამიდამ ეელარ მოითმინა და ზეზე წამოხტა.

— გამოგონე, ბენდერ, თუ ამ ჩემის ჭაღარა თმის პატივის-ცემა გაქვს,—ბენდერმა შეჰხედა მამიდას შაეს კაეებს და გულში არ დაეთანხმა,—უნდა გაჩუმდე! იცი, რას იტყოდა ხოლმე განსეენებული მამა მიცისა? „მამიდაო, იტყოდა ხოლმე ის სულით განთა ლებული,—იმისთანა შტრუდელს, როგორსაც შენ აცხობ, ქეეყანაზე ვერ იპოეეო.

— ეხლა-კი ბეერს იპოეი, მამიდა. ნება მომეცი დაგამტკიცო, რომ მართალს ეამბობ.

— მაშ, მომისმენე, ბენდერ...

ახალი ამბავი

*** ახლოვდება მზის დაბნელება. პარასკე

რაა, რაც სოფ. აღაიანში გაჩნდა რაღაც ავადმყოფობა საქონლისა: უცბად აიფუღება და გასიდება საქონელი, მერე სრულიადა ჰკარკაეს მადას და არასა სჭამს. ამ ყოფაში გასტანს სამსა ან ოთხს დღეს და შემდეგა კედება. რამდენიმე მკედარი საქონელი გასპრეს გასასნჯად და აღმოჩნდა, რომ დასიებული აქვთ ხოლმე ნაღველი და გაფუჭებული — ფილტვები. ხალხმა არ იცის, ეს რა ჭირია და ან როგორ ეწამლება.

*** ქ. სოხუმიდან: სამმა ქალაქმა—ბათუმმა, ფოთმა და სოხუმმა—სთხოვა მთავრობას, რათა მიეცეთ ნება ქალაქის სასარგებლოდ დაეწესონ გადასახადი ზღვით გატანილს საქონელზე. ამ ქალაქებში ბათუმს უარი მოუყვიდა მთავრობისაგან, ხოლო ფოთსა და სოხუმს-კი მიეკთხ ნება თავთავიანთ სასარგებლოდ $^1/_2$ კაპეიკი ილონ ზღვით გასაგზავნ საქონლის ყოველ თითო ფუთზე. სოხუმს იმედი აქვს, რომ კარგა ფული შეუდგება ამ გადასახადის წაკლობით, და სოხუმელებს უხარიათ, რომ ამ ფულით სასარგებლო რამ საქმეს დაიწყებენ თავიანთთვისაო.

*** მკითხველს ეხსომება, რომ ოზურგეთის მაზრაში ექიმს დ. ერისთავს აღუკრძალეს წამლების გამოტანა აფთიაქიდან და ამითი ხელი შეუშალეს მკურნალობისა. ღღეს გაზ. „Новое Обозрѣніе“-ში ეკითხულობთ, რომ ქუთაისში ბ-ნ საგუბერნიო ექიმის განკარგულებით, აფთიაქებს უარი შეუთვლიათ—წამალს ეელარ მიეცემთ იმ რეცეპტებით, რომელზედაც ხელი ეწერებათ ექიმებს: ეოლსკისა და ძნელაძესაო. ამ უცნაურის განკარგულების საწინააღმდეგოდ საფუძველიანი წერილი დაუბეჭდინებია ხსენებულს გაზეთში ბ-ნ ეოლსკის, რომელიც ამტკიცებს, რომ ბ-ნს საგუბერნიო ექიმს არა ჰქონდა უფლება ასეთის განკარგულებისა, რომ იგი თავის მოქმედებით არღვევს კანონს, ამკრძალს საზოგადოების თვალში ისედაც დამცირებულს სახელს ექიმებისას და ზარალს აძლევს იმ ექიმებს, რომელთაც ასე უკანონოდ ხელს უშლის მკურნალობაშია.

*** იმავე გაზეთის დეპეშა ყეირინეთ: „ღღეს, 3 აგვისტოს, მატარებელში, რომელიც მიდიოდა ქუთაისიდამ ოიონის სადგურზე, ეიღაც შეიარაღებულნი ბოროტ-გამზრახველნი მისკენ ეხედნენ მანდილოსანს ლენტერგერს, რომელსაც თან მოჰქონდა დიდ-ძალი ფული. ავაზაკებმა წაართვეს ეს ფული და სადღაც დაიმალნენ.“

მართეგლ ოგბის განკარგულება.

საერო განათლების მინისტრის ცირკულარი სამოსწავლო ოლქების მზრუნველთა მიმართ (18 ივნისი 1887-ს წელსა, № 9255). გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიების შეგირდების მდგომარეობის განსაკარგებლად საჭიროდ ვრაცხ გამოვცხადო, რომ ამიერიდგან მიიღებიდნენ ამ გვარ სასწავლებლებში მხოლოდ ის უმაწვილები, რომელთაც ეეოლ-სიიმედო მზრუნველნი ჰყავთ; ეს მზრუნველნი სანდონი უნდა იყვნენ და უნდა იტვირთონ ყოდე�d, რომ შინ უმაწვილებს თვალ-ყურს ადევნებენ და არაფერს მოაკლებენ, რაც-კი სწავლისათვის საჭიროა. ამ სახით, ესეთის წესის მტკიცე აღსრულებით, გიმნაზიები და პროგიმნაზიები განთავისუფლდება ისეთის უმაწვილებისაგან, რომლებიც არიან, მაგალითად, შვილები მეეტლეებისა, მოსამსახურეებისა, მზარეულებისა, მოსარეცხე დედაკაცებისა, მეწვრილმანეებისა, ლარის მედუქნეებისა და სხვა ამისთანანი. ესეთი უმაწვილები არას გზით არ უნდა მოაშორონ იმ ხალხს, საიც ადზრდილან; თუ მოშორებაა, მხოლოდ ისინი უნდა იქმნან მოშორებულნი, ვინც დიდს ნიჭს გამოიჩენს. თორემ, როგორც მრავალ წელთა გამოცდილება გვიმტკიცებს, ასეთი უმაწვილები, თავიანთ წრეს მოშორებულნი, შობილებს უკადრისად და ცუდ-მედიდობით ეპურობიან, თავიანთ ყოფა-ცხოვრებას არ ემადლიერებენ, ჩიფად თავიანთ სიღარიბეს და შფოთავენ, როცა ჭნდავენ, რომ ქვეყანაზე ყველა თანასწორი და თანაბარი არ არის სიმდიდრითა და შეძლებითა. თქვენის აღმატებულებისათვის მოგვინდვია, რომ ეფხსნაო და განემარტოთ გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიების უფროსებს ეს ახალი განკარგულება. ამისთანავე სასურველია მიგვანნია, რომ, როცა ყოველივე ეს შეატყობინოთ და გამოუცხადოთ გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიების უფროსებს, დასძინოთ შემდეგიც: გიმნაზიების და პროგიმნაზიის უფროსმა, რაც შშობელი აჯობებს შეიტანს, ვიდრე უმაწვილს გამოსცდიდეს და ეგზამენს დაჰკრინავდეს, ჭეიშმა, რა შეძლების პატრონია, რა ოდენია მისი ოდენი, როგორ ზრდის უმაწვილებს და სხვა. და თუ აღმოჩნდა ამ გამოკითხვით და ცნობათა შეკრებით, რომ მისი ოდენი ისეთი არ არის, როგორც ზემოდ მოგიხსენიეთ, უსაოუოდ უარჰყოს მისი ოხოვნა და ურჩიოს, რომ მისცეს თავისი შვილი ისეთს სასწავლებელში, საცა სწავლა ცოტას ხანს არის და უფრო შეეფერება ეიდეც იმის ქონებასა და ოდენის მდგომარეობასა. გარდა ამისა, თუ მიღებულ უმაწვილთა შორის აღმოჩნდებიან იმისთანანი, რომელსაც თავიანთ შშობელთა შინაურ მდგომარეობის გამო ცუდი გაგლენა აქვთ თავიანთ ამხანაგებზე, მაშინ იგენი უსაოუოდ დათხოვნილ უნდა იქმნენ გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიებიდგან იმ ორის წლის ვადის მიუხედავად, რომელიც აღნიშნულია 34 §-ში გიმნაზიების და პროგიმნაზიების წესდებისა, ან და იმ წესების მიუხედავად, რომელნიც შეიტანან სხვა-და-სხვა ხარისხს დასხდისას. რადგანაც გიმნაზიები და პროგიმნაზიები ამ ზადგან უმაწვილებს უნივერსიტეტებისათვის და სახელმწიფო და საზოგადო მაღალ სამსახურისათვის, ამიტომაც ამ სასწავლებლებში უნდა იყვნენ ისეთნი, რომელნიც თან კარგად სწავლობენ და თან კარგის ყოფა-ქცევისანი არიან და ამიტომაც შეძლება აქვთ კარგ აღზრდილ კეეეკედ გახდნენ. გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიების უფროსებსვე შეეძლებათ თავდებად დადგნენ წინაშე უმაღლესის მოგრამისა, რომ ის უმაწვილები შემდეგაც ცხოვრებაში ეეოილ-სიიმედონი იქნებიან. სუფეველაზე პირველი კიდეეე ის არის, რომ უფროსი ნიჭისაც მოსვენებული ექმნებაო ამ შემოსვევაში. უმორჩილესაც გთხოვო, თქვენო აღმატებულებავ, გამოაცხადოთ, რომ მომავალ სამოსწავლო წლის დასაწყისიდგან თავიეეელ შეგირდმა უნდა გადახიადოს 40 მან. სწავლის ფასი იმ გიმნაზიებსა და პროგიმნაზიებში, რომელიც ზევიდ ღღემდის 40 მანაზე ნაკლები იყო სწავლის ფასი. სწავლის ფასის მომატება იმიტომ არის საჭირო, რომ სწავლის გაგაგრდა გიმნაზიებსა და პროგიმნაზიებში და ზედამხედველობის გაძლიერება მოითხოვს მომეტებულს ხარჯსა. ბაქეს პატივი ვიუწოო თქვენს აღმატებულებას, რომ ამ საგნის შესახებ შესაფერი განკარგულება მოახდინოთ.

წერილი იმერეთიდამ

სოფელი გოგონა-ჯიხაიში ღღეს ერთ იმ სოფელთაგანია, რომლის მკვიდრნი არა ჭნოგაგენ თავიანთ შეძლებასა, ოღიდნ-
 შეიღებს რაიმე აღზრდა და სწავლა-კანონიერებს მასცენ. ჯიხაიშის კლეს-კეკლობამ სკეეთირის ხარჯით ორ-სამოფლიანი ქვითკირის სასლი სკოლის და თანაც ბანკის მოსათავსებელად. თავის განაჩენის ძალით, მოაწერა სკოლის ძასწავლებელი და დაენიშნა ჯამბაგრი. ეკლეს აქვრის სკოლის დარბაზში პირველად იყო გამართული ბავშეების გამოსაცდელი ეკზამენი, რომელშაც მშეენიერი შთაბეჭდილება მოახდინა დამსწრე საზოგადოებაზე. ეზოვანი ბავშვები ისეთ ეკზამენს ეაძლევდნენ, საეა ეკზამენ-ცოტას ხანს არის და უფრო შეეფერება ეიდეც იმის ქონებასა და ოდენის მდგომარეობასა. გარდა ამისა, თუ მიღებულ უმაწვილთა შორის აღმოჩნდებიან იმისთანანი, რომელსაც თავიანთ შშობელთა შინაურ მდგომარეობის გამო ცუდი გაგლენა აქვთ თავიანთ ამხანაგებზე, მაშინ იგენი უსაოუოდ დათხოვნილ უნდა იქმნენ გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიებიდგან იმ ორის წლის ვადის მიუხედავად, რომელიც აღნიშნულია 34 §-ში გიმნაზიების და პროგიმნაზიების წესდებისა, ან და იმ წესების მიუხედავად, რომელნიც შეიტანან სხვა-და-სხვა ხარისხს დასხდისას. რადგანაც გიმნაზიები და პროგიმნაზიები ამ ზადგან უმაწვილებს უნივერსიტეტებისათვის და სახელმწიფო და საზოგადო მაღალ სამსახურისათვის, ამიტომაც ამ სასწავლებლებში უნდა იყვნენ ისეთნი, რომელნიც თან კარგად სწავლობენ და თან კარგის ყოფა-ქცევისანი არიან და ამიტომაც შეძლება აქვთ კარგ აღზრდილ კეეეკედ გახდნენ. გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიების უფროსებსვე შეეძლებათ თავდებად დადგნენ წინაშე უმაღლესის მოგრამისა, რომ ის უმაწვილები შემდეგაც ცხოვრებაში ეეოილ-სიიმედონი იქნებიან. სუფეველაზე პირველი კიდეეე ის არის, რომ უფროსი ნიჭისაც მოსვენებული ექმნებაო ამ შემოსვევაში. უმორჩილესაც გთხოვო, თქვენო აღმატებულებავ, გამოაცხადოთ, რომ მომავალ სამოსწავლო წლის დასაწყისიდგან თავიეეელ შეგირდმა უნდა გადახიადოს 40 მან. სწავლის ფასი იმ გიმნაზიებსა და პროგიმნაზიებში, რომელიც ზევიდ ღღემდის 40 მანაზე ნაკლები იყო სწავლის ფასი. სწავლის ფასის მომატება იმიტომ არის საჭირო, რომ სწავლის გაგაგრდა გიმნაზიებსა და პროგიმნაზიებში და ზედამხედველობის გაძლიერება მოითხოვს მომეტებულს ხარჯსა. ბაქეს პატივი ვიუწოო თქვენს აღმატებულებას, რომ ამ საგნის შესახებ შესაფერი განკარგულება მოახდინოთ.

ᲛᲐᲠᲗᲔᲒᲚ ᲝᲒᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲙᲐᲠᲒᲣᲚᲔᲑᲐ.

საერო განათლების მინისტრის ცირკულარი სამოსწავლო ოლქების მზრუნველთა მიმართ (18 ივნისი 1887-ს წელსა, № 9255). გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიების შეგირდების მდგომარეობის განსაკარგებლად საჭიროდ ვრაცხ გამოვცხადო, რომ ამიერიდგან მიიღებიდნენ ამ გვარ სასწავლებლებში მხოლოდ ის უმაწვილები, რომელთაც ეეოილ-სიიმედო მზრუნველნი ჰყავთ; ეს მზრუნველნი სანდონი უნდა იყვნენ და უნდა იტვირთონ ყოდეიcd, რომ შინ უმაწვილებს თვალ-ყურს ადევნებენ და არაფერს მოაკლებენ, რაც-კი სწავლისათვის საჭიროა. ამ სახით, ესეთის წესის მტკიცე აღსრულებით, გიმნაზიები და პროგიმნაზიები განთავისუფლდება ისეთის უმაწვილებისაგან, რომლებიც არიან, მაგალითად, შვილები მეეტლეებისა, მოსამსახურეებისა, მზარეულებისა, მოსარეცხე დედაკაცებისა, მეწვრილმანეებისა, ლარის მედუქნეებისა და სხვა ამისთანანი. ესეთი უმაწვილები არას გზით არ უნდა მოაშორონ იმ ხალხს, საცა აღზრდილნან; თუ მოშორებაა, მხოლოდ ისინი უნდა იქმნან მოშორებულნი, ვინც დიდს ნიჭს გამოიჩენს. თორემ, როგორც მრავალ წელთა გამოცდილება გვიმტკიცებს, ასეთი უმაწვილები, თავიანთ წრეს მოშორებულნი, შშობლებს უკადრისად და ცუდ-მედიდობით ეპურობიან, თავიანთ ყოფა-ცხოვრებას არ ემადლიერებენ, ჩიფად თავიანთ სიღარიბეს და შფოთავენ, როცა ჭნდავენ, რომ ქვეყანაზე ყველა თანასწორი და თანაბარი არ არის სიმდიდრითა და შეძლებითა. თქვენის აღმატებულებისათვის მოგვინდვია, რომ ეფხსნაო და განემარტოთ გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიების უფროსებს ეს ახალი განკარგულება. ამისთანავე სასურველია მიგვანნია, რომ, როცა ყოველივე ეს შეატყობინოთ და გამოუცხადოთ გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიების უფროსებს, დასძინოთ შემდეგიც: გიმნაზიების და პროგიმნაზიის უფროსმა, რაც შშობელი აჯობებს შეიტანს, ვიდრე უმაწვილს გამოსცდიდეს და ეგზამენს დაჰკრინავდეს, ჭეიშმა, რა შეძლების პატრონია, რა ოდენია მისი ოდენი, როგორ ზრდის უმაწვილებს და სხვა. და თუ აღმოჩნდა ამ გამოკითხვით და ცნობათა შეკრებით, რომ მისი ოდენი ისეთი არ არის, როგორც ზემოდ მოგიხსენიეთ, უსაოუოდ უარჰყოს მისი ოხოვნა და ურჩიოს, რომ მისცეს

ქმე და ადეილად მოეშორებით თავიდამ მამიდასაო. ბენდერი წაეიდა სუკეთესო კონდიტერთან და კეარა ღღისთეის შტრუდელი შეუკეთა. „მგრამ ძალიან კარგი-კი უნდა იყოსო,—უთხრა ბენდერმა კონდიტერსა;—ღირდეს, ასე, ესთქვათ, ორ-ნახეარი გულდენი. ოჰ, დახედე, რა მწყინს! ფული არ წამომიღია საკმაოდა!“

ნოკარმა ქალმა უთხრა: ნუ სწუხართ, სულ ერთია, მერე იყოსო.

— არა, არა. სჯობინან ასე მოეიკეთო, განაგრძო ბენდერმა:—მე ჯიბეში ერთი გულდენი და 75 კრეიცერი მაქვს.

ბენდერმა წაალო ხელი მაღაზიის დაბეჭდილს ქაღალდს, რომელიც სიწერელითან იდო და დასწერა ზედ:

„შტრუდელი—75 კრეიცერი“.

— ეი ეს ქაღალდი აიღეთ, სთქვა ბენდერმა და გაისარჯეთ და გამოგზავნეთ შტრუდელთან ერთად. ჩემი მოსამსახურე გოგო იცნობს ჩემს ხელს და დანარჩენსაც გამოგგზავნით. მშეიდობით!

სახლში რომ დაბრუნდა, შეეიდა ჩუმად სამზარეულოში, იპოეა მამიდას სამზარეულო წიგნი და წამოიღო თაეის ოთახში. მალე მოძებნა ამ წიგნში ის ალაგი, საცა აწერილი იყო, როგორა მზადდება შტრუდელი: მოიღე 8 ლოტი ერმი, 4 კეკრესის გული, 2 ლოტი შაქარი... ბენდერი ერთის წუთს დაფიქრდა, მერე წაალო უცებ ხელი პაწაწკინტელა კალამს, რომელსაც ხუროთ-მოძღვრები სახატაოდან ხმარობენ ხოლმე, და ერთის თეალის დახამხამების შემდეგ წიგნში ასე ეწერა: 18 ლოტი ერმოგო. ეს რიცხეი ისე კარგად გიდაასწორა, რომ ყეელას დაბეჭდილი ეგონებოდა. რაკი ეს ასე მოახერხა, წიგნი ისეე თაეის ალაგას ეაიღო და თავად კანტორაში წაეიდა. სახე ცბილრობით ეულიმდა: ეითომ და ან რა კარგა ეიმახეილე და ეიეშმაკეო.

მამიდა ისეთი გულ-კეთილი და კარგი ადამიანი იყო, რომ მეორე ღღეს აღარ-კი მოაგონებდნოდა ის ახირებული ამბაეი შტრუდელისა, მაგრამ, რა-კი დაიფიცა, აღარ შეიძლებოდა, არ მოჰგონებოდა. თავისი სალოცაეი დაიფიცა და ამიტომ მეტი ღონე

აღარ იყო, უნდა შეეასრულებინა პირობა.

ბენდერს შეეძლო, რასაკეირველია, გაეუქმებინა ეს ფიცი და ისე მოქცეულიყო, როგორც შეჰფერის კეთილ-გონიერს კაცს, რომელსაც არ უნდა, რომ ეესიამოვნობა უფრო გაძლიერდეს. უნდა ეესთქვათ, რომ მამიდასაც ასე ეგონა: ბენდერი უთუოდ ასეთს ზრდილობასა და მართებულობას გამოიჩენსო. მე მაინც ჩემსას ეიტყეიო, ფიქრობდა მოხუცი,—უარზედ დაედგებიო, ბენდერი და მიცი-კი ხეეწნას დამიწყებენ, კარგი ნუღარ ახირებულხარო. მეტყეიან, რომ მშეენიერი საქმელების კეთება იცოო, შეუდარებელი და ყოელად-საკირო დიასახლისი ხარ ჩენს ოჯახშიო; ბენდერი გამომიცხადებს დიდის ამბითა და ყოფით, რომ ის არას გზით არ დასთანხმდება და მაგ დამამცირებელს გაჯიბრებას არ იყამლებს; რომ ყეელა კონდიტერები ყალბი და მატყუარანი არიანო. მეც ბოლოს დაეყეები იმათს ხეეწნას და მშეიდობიანობა ოჯახში კელაე დამკეიდრდება

ლები ეკეელ საგნებიგან საკმაოდ მომზადებული გამოდგენენ. მშეენიერად კითხულობდნენ დეკსებს და ყოველს კითხვაზე შეგნებულ პასუხს იძლეოდნენ.

სკოლის მზრუნველი, ბ-ნი გ. დოლობერიძე, მსაწრაფ ფიდგა მასწავლებელს, ამსწავლებს და იმეორ აძლევს, რომ იგი გაუმჯობესებულ სკოლის საქმეს. ეს გარემოება, რასაკვირველია, ასე თუ ისე, ხორცს ასხამს, აორკეცებს მასწავლებლის სიბეჯითეს და ჭმატებს ძალ-ღონესა. ჩვენმა სკოლამ ტოტ-ტოტად წელნ-ცალიც გამჩრთა. სკოლის ბიბლიოთეკაში შეკეე შეჭმდებითი თხზულებანი ქართულსა და რუსულს ენაზე. ეს წიგნები შემოსწირა სკოლას ბ-ნ გ. დ—

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოგეხსენებათ, მკითხველო, რომ წყალტუბოში სამდინო წყლებს უშრეველს დაცემული, კაკე ადგილი, რომელიც კარგიმო შემოფარგლულია მთებით. სხვანი ეროვნულ-წყალთან ბლომად წყლებს ამ ადგილსა და ანანობის ფასიც მცირედია დანიშნული. მაგრამ კარ წარმოდგენით იმ უსუფთაობას, სიბინძურეს, რომელსაც აქ, ანანობზე, შეჭვდებით. იმ ადგილს, სადაც სამდინო წყლები გამოდის, ეოკეკლეგე ნაკეკი და უწმინდურობა ერთად არის მოგროვილი და არაკინ-კი არ ეფიქრობს გაწმენდას. ერთი ქვითკირის სახლია აშენებული იმ ადგილზედ, სადაც ანანობი წყლები გამოდის. სახლი ეკუთვნილი ორ ნაწილად: ერთი ნაწილი ქალთათვის არის დანიშნული და მეორე მამაკაცთათვის. მაგრამ აქ ხომ წესსედ და რიგზედ არა არის-რა. ვინც მოასწრებს, იგი ჩადის აუზში და ანანობს. წყალი თუ დღეში ერთჯერ გადაუშვეს აუზიდამ და ახალი ჩასხეს, ისიც ძალიან კარგია, მაგრამ ამასაც არა ჭეშრებიან. ზოგჯერ ამ-დენეულ და ტალახიან წყალში უნდა ჩახვიდე და ანანობ—მეტი დონე არ არის. ათს ნაირ ავადმყოფთან ერთად ჭინანობ და განკურნების მაგიერ, ადგილად შესაძლებელია, უარესი ზარი გადგეგდოს რამ სხვანიდამ. ტანისამოსის ჩამოსაკიდებელ ან დასაწყობ ადგილს ხომ კარ იშოვნით და ისიც კარ მოუფრესია პატრონს, რომ ტანისამოსის ჩამოსაკიდებელად ერთის შარის დეფრსმანი იყიდოს და კედელზედ დჭკრას. სამდინო წყლების პატრონს რა ერთიანორი ნომერი აუზითეთრ სუფთად გაკეკეთინა, მაშინ უფრო ბერეს მეშტკრს მიიზიდავდა და, რასაკვირველია, შემოსავალიც მოემატებოდა და მოანანავენიც, მადლობელნი დეფრნებოდნენ.

ლუკა ფრიდონელი

ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ

I

რომ უსაქმური კაცი ჩვენში ბევრია, ეს ვინ არ იცის? და რომ საზოგადოდ უსაქმურების ხელობა ზღრაკანობა და ცუდი მოთქმა-მოთქმაა, ეს ყველასთვის ცხადია. ამ გვარ კაცების აყოლა და მათი ნატარტარების ფერის ბედვა არაფერი საკვირველია და მეც აქამომდე ასე ვიქცეოდი, მაგრამ დღეს ზოგიერთ იმ კაპატონებთან ძალიან დამძაგა: სხვა გვარის ზღრებით რომ ვეკერა ბაუწეს რა, ეს ერთი სანია ჭეშრეან ხოლმე ხმენს, რომ კითხოდ მე დაკეკეზ-ლეს ალარ მოგიტანთ, არა ჩვენის სურვილითა და ნებათ, არამედ ჩვენის უფროსის ბანკარეულებითა.

წარმოიდგინეთ ჩვენი მდგომარეობა: წერილი ხომ კაზეთი არ არის. კაზეთი იცის კიმაწერელმა და კადეკეტ მიკ მესალეკად. წერილებია სხვა-და-სხვა ქალაქებიდამა და სოფლებიდამ არის მოწერილი. სადამ ეტოდენეა ტეტ, წერილი მომეიდოდა ფოსტაშიო, თუ კა არ მიუტანენ ანუ არ კაკეგინენენ, რომ შენს სახელზედ წერილი მიეკუნელო. ანა დადი სამმიმო არის ფოსტის მოსამსახურეთა-თვის წერილები რეინი-კზის სადგურზედ კამოგეკეტანონ? მარტო ჩვენის წერილების გამოსატანად ხომ არ გამოდიან სადგურზედ? ორკეკელ მაინც მოდიან ხოლმე დღეში ფოსტის მისაკეკად და ჩასაბარებლად. უფრო კარგი-კი იქნება ჩვენთვის და იმათთვისაც, რომ, როგორც რეინი-კზის სხვა სადგურებზე პირ-და-პირ ამდენ წერილებსა და ეოკეკ კარგრეს-ბონდენტეებსა, ისე ჩვენ გვაძლევდნენ ან კა გვარს უეურადღებობას ეგვიცდენ-დნენ.

ირაკლი რამიშვილი

წერილი ამბები

— „Journal des Debats"-ი ამბობს, რომ ხოლოდ თან-და-თან უფრო ძლიერდება კატანისა, პატრონისა, რეწველისა და ბალერმოშიო; ეკეკლა ნაგებსა ჭშინკეკენ თურმე მეურნალნი.

— გოსლარში ერთს 30 წლის კაცს ამას წინად რაღაც ტკივილი ეურძენია მარცხენა ფეხის ქუსლში. მაშინვე ეკლინწკალ ფეხზედ ეკიდა და უფრო დიდი ჩხვლეტა ეგრძნია. კარგად კაუსინეკეკს ფეხის ეული და დაუნახავს, რომ ტეკეს ქეკ ნემსის ეკარი სჩანს. ეკადის კასდასთანაკე ნემსი ეკანე ეკეწია თურმე, მაგრამ მაინც კამოეეკრათო. ნემსი სულ ერთიანად კაშეკეუფალეო, ეკრი ალრ ატეოფოდა თურმე და ეკარი. ამ კაცს 4 წლისას ეკებეკდად ნემსი ჩაუფდამია და ამ ნემსს 26 წლეეწადი ეკდია ამ კაცის ტანში ისე, რომ ტკივილს სულ არა ჭკრძნობდა თურმე.

— რეკანი საკკრდად ეკდესასეკეკენათ კანონმეკდას სპორნეკეთის ეკონსტეკდისტის და „ინგლისის კონტრ-რეკლიეეტეციის ისტორიის" ჯეტორის ალრნ კანდა ორს ეტლს, რომლებიც ერთმანერთის დასაჯახებოდნენ; მიცის ეუნდოდა დაენახა, ეუბედურება ხომ არა მოხდარა ეტლების დაჯახების მიზეზითათ. მიცის ქმარი სიგარას ამოლებდა.

— დიაღ, ჩემო კარგო მამიდა,—სთქვა მან. მომიბეეეეთ მხოლოდ, გეთაყვა, რომ ასეთი დიდი ტკბილი კეკერი შეეეეეთე. მე შემეძლო პატარა შემეკეეთა და 40 კრეეეკერის მეტი არ მიმეცა, მაგრამ, ხომ მოგეხსენება, მამაკაცემა არაფრის ყიდეა არ ეიცით, მეტადრე იქ, საცა ქალები ეაპრობენ.

მამიდა როგორც იყო გონს მოეიდა.

— ეგ შაქრის ჰური კარგი არ უნდა იყოს, სთქვა მან. იაფი-კია, მართალია, მაგრამ უთუოდ ისეთია, რომ კაკი პირს ეერ დაკკარებს. ტონი, დადე ეგ სუფრაზე და ჩვენი ტკბილი ჰური შემოიტანე.

მოსამსახურემ მოიტანა მამიდას გამომცხეეარი; მამიდამ ჭრა დაეწყო. დანა უკეკ ხელიდამ გავარდა.

— უი, ჩემს თვალების დადგომასა, ეს რა უბედურებაა!—შეჰყეერა მამიდამ. ეს რა მიქნია? ჩემს სიკოკცხლეში ამისთანა საქმე არ დამმპართნია.

— რა იყო, მამიდაკან? ჰო, ცოტა სუეანი მოგსელია, ერბო ბეერი გიქნია. რა უშავს მაგითი. აბა, მიცი, ნახე როგორია. უთუოდ ძრიელ ვემრიელი უნდა იყოს.

მაგრამ მოხუცებულმა მიცი არ მიაკარა საქმელს.

— არა, მიცი!.. კარგია, შეილებო... ასე უნდა მომხდარიყო!.. როგორ დამემართა მე ეს საქმე, ამას არ გეტყეეთ! კარგია... დაფიცებული ვარ!..

მამიდა ადგა და ტკბილი ჰური თაეის ოთახში წაიღო.

ეს იყო და ეს. მას დღეს აქედ ბენდერთან და მიცთან მამიდას ფეხი აღარ შეუდგამს. მიცი ეხლა მარტო დიასახლისობს თაეის ოჯახში, მხოლოდ ეს არის, რომ ისეთი მომეჩარნე და დამზოგველი არ არის, როგორც მამიდა დონტე იყო.

გრ. ყ—ძე

გასარეთში

გაპრილ ეეერრის დუბეკეი „Revue d'art dramatique"-ში ფუმა-ეეილის სურათი ფუმა-მამის მიერ ნათეკამი. 1846 ეეელს გამოწეკილი რომანისტი მადრიდში ეწასეკა ჭერცეა მონპანსიეეს ეგვარის-ეეერაზედ დასასეწრეკლად და თან რამდენიმე თავისი მეგობარი ეწეკეკანა; სხვათა შორის თანვე ეწეკეკანა თავისი ეეილი, 22 ეეელის ეკმეეილ-კაცი. დეეეის ულაპარაკნა თავის თანმგზავრებთან ოტუსტ მაკეს, ლეკი ბულანგეეს, ფეეპარალლეეს ხასიათზე და ძალიან ხასიკეილდაც ეკამნია. ბოლოს თავის ეეილის ხასიათსა და ჩვეულებაზე ულაპარაკნია: „რა გეთხრათ ჩემს ეეილზე? ჩემი ეეილი ბინდისას დაიბადა, დღეს და ღამეს ეეე და ამიტომ ორ გვარი ხასიათი აქეს: ზარმაციც არის და ბეეეთიც ერთსა და იმავე დროს; მსენაკია და ფხიზელი; ხელ-გაშლილია და მოყიარეთ; მიეხდომეკლია და ყველაფრის ადგილად დამეკეერეკელი და მორწეეეკეკ; ეზნეკია და ზნეობიანი; ეადარდელია და ამასთან ყველაფრისთვის ეული შესტკივა. დასასრულ, ყოველთვის ეზად არის ქესა მომპარის და ან ჩემ მაგიერ იბრძოლის. კარგად იცის ცხენზედ ჯდომა, მშვენიერადა ჭხმარობს ხმალს, თოფს, დამბაჩას და საეეკეეეეო მოცეკვეეეა. ხშირად ეეპეკეკეკვებს ხოლმე, როგორც ურჩი და უძღები ეეილი, თავის ეეილს ეკეკნებას იეკეებს და ეეპოლის სახლს თავს ანებებს; ამ დროს მე ჰატარა ხმის ვიეკდი ხოლმე და ვასეეეეს, რადგან დარწეეეკეკული ვარ, რომ სულ ერთის თავის განმავალობაში ეკანგეკ დაბრუნდება ჩემი ეეილი ამ ხმის ეეესაქმელად."

***

ნიუ-იორკეის სამოსამართლო პალატაში ამ აგვისტოს დასაწყისს ერთი მეტად ანრეკეული საქმე უნდა გაირჩეს ცოლ-ქმართა გაყრის შესახებ. ნიუ-იორკეის ერთ მდიდარ და შეძლებულ ქალთაგანი, მისტრის სლედი, შეეამდგომელობას და უნდა ქმარს გაეყოროს, მაგრამ ქმარი დიდს ეარზეს დგამს და გაყრას მოწყდინებელი არ არის თურმე. ქალს უთხოვია სასამართლოსთვის, რომ ჩემის ქმრის ნების წინააღმდეგ გამანთავისუფლეთ, გამაყოფოთ, და ეი თავის სურვილის მიზეზად რას ასახელებს თურმე.

მიზეზი 1-ლი. მე ძალიან ბეკი ვარ და ამიტომ ვერ დაგინახე ჩემის ქმრის ყველა სიმახინჯე და ტანის ნაკლებულობა. განსაკუთრებით ვერ შენიშნე ჰაპარის და მეტად ულამაზო მეჭეკეი, რომელიც ცხენზედ აქეს ჩემს ქმარს; მით უფრო ვერ შენიშნე ეს მეჭეკი, რომ ჩემი ქმარი ყდვარწყრამედე ანლო არ მომკარეია როგორც რიგი იყო;

მიზეზი 2-რე. ჩემს ქმარს, მისტერ სლედს, ხასიათადა აქეს ძალზი ხვრინვა და ძალი არა მაქეს მაგის ღრუტუნისაგან;

მიზეზი 3-მე. მისტერ სლედს, მას შემ-

ეხლა მაგისთვის სამოთხეა, ახლად შეკრილნი ნუგბარნი არიან.—მამიდამ ერბო მოიტანა.—დიაღაც, რომ ამ გვარს ყოფაში ყველაფერი აეიწყდება ადამიანს! ერთხელ მეც ეიყავ ბედნიერ, მეც მიყვარდა, მეც ესტკბებოდიო, იფიქრა მამიდამ. ოჰ, ჩემი ბალტაზარი! რა კარგი რამ იყო ის ცხონებული!..—თურმეტი ლოტი ერბო.—ქორწილის შუქდეგ გმუნდენს წავედით მე და ბალტაზარი ტროაუნის ტბისაკენ. ღმერთო, ღმერთო! რა ბედნიერნი, რა უსამზღვროდ ბედნიერნი ეიყავით ჩვენ მაშინ იმ პატარა სახლებში ტბის ნაპირას! მერეკი სულ ორ თთეეს არ გაუელია, რომ ბალტაზარი გარდაიცვალა...

მამიდამ ხელ-სახოცი ამოიღო. ჩემო კარგო, ჩემო საყვარელო ბალტაზარ! არას დროს, არას დროს არ დაგიეიწყებ.

მამიდას ტირილი მოუეიდა.

— მაგრამ არა, ჩემი საქმე არ უნდა დაეიეიწყო... მამიდამ სათვალეები აიხსნა და თვალები მოიწმინდა... მიიღე ორი ლოტი შაქარი.—ხელ-სახოცი ჯიბეში ჩაიდო.—ეექვი მისხალი ქიმშიმი... სამი მისხალი ნუში.—რა ექნათ, ამ ორთაც ერთმანერთი უყეართ...

— ნახეეარ მუში მარილი.—ბენდერს, რასაკვირველია, სიბოროტით არ მოსდის, მხოლოდ ის არის, რომ მზარეულობისა არაფერი არ გაგეგეა... ახლა-კი ყველაფერი მზად არის.—პატიოსანს საქმელებს ეუმზადებ, მაგრამ ჯერ ყმაწვილია... მგონია, არაფერი არ დამეიწყებია? ბენდერი ცოტა არ იყოს თავ-ქარიანია. დიაღაც, რა დიდის ხნისა ის არის, რომ ჯერ ისეე ქარაფშუტა არ იყოს!.. ბალტაზარიც ძალიან მხიარული ყმაწვილი კაცი იყო... ერბო, ფქვილი, რძე, ეგონებ ყველაფერია?

სამგზეეროდ იმას ძლიერ უყვარდა ტკბილი საქმელები... საუკუნო რომ გავიდეს, მაინც მეხსომება ჩემი ბალტაზარი!.. მამიდამ გეერზე გადასდო სასწორი.—ეხლა, მგონია, იმისი ფერფლიკა შავ-მიწად გადაიქცა!.. მამიდამ დაჭეცა წიგნი და შეინახა თავის ალაგას.—საწყალი, კეთილი კაცი!

მოხუცებულმა აურია ერბოში კეკერცხი და ფქვილი, და ჩუმსა და წყნარ ოცდა ორს ეტლს, რომლებიც ერთმანერთის დასაჯახებოდნენ; მიცის უნდოდა დაენახა, უბედურება ხომ არა მოხდარა ეტლების დაჯახების მიზეზითათ. მიცის ქმარი სიგარას ამოლებდა.

— დიაღ, ჩემო კარგო მამიდა,—სთქვა მან. მომიბეეეეთ მხოლოდ, გეთაყვა, რომ ასეთი დიდი ტკბილი კეკერი შეეეეეთე. მე შემეძლო პატარა შემეკეეთა და 40 კრეეეკერის მეტი არ მიმეცა, მაგრამ, ხომ მოგეხსენება, მამაკაცემა არაფრის ყიდეა არ ეიცით, მეტადრე იქ, საცა ქალები ეაპრობენ.

მამიდა როგორც იყო გონს მოეიდა.

— ეგ შაქრის ჰური კარგი არ უნდა იყოს, სთქვა მან. იაფი-კია, მართალია, მაგრამ უთუოდ ისეთია, რომ კაკი პირს ეერ დაკკარებს. ტონი, დადე ეგ სუფრაზე და ჩვენი ტკბილი ჰური შემოიტანე.

მოსამსახურემ მოიტანა მამიდას გამომცხეეარი; მამიდამ ჭრა დაეწყო. დანა უკეკ ხელიდამ გავარდა.

— უი, ჩემს თვალების დადგომასა, ეს რა უბედურებაა!—შეჰყეერა მამიდამ. ეს რა მიქნია? ჩემს სიკოკცხლეში ამისთანა საქმე არ დამმპართნია.

— რა იყო, მამიდაკან? ჰო, ცოტა სუეანი მოგსელია, ერბო ბეერი გიქნია. რა უშავს მაგითი. აბა, მიცი, ნახე როგორია. უთუოდ ძრიელ ვემრიელი უნდა იყოს.

მაგრამ მოხუცებულმა მიცი არ მიაკარა საქმელს.

— არა, მიცი!.. კარგია, შეილებო... ასე უნდა მომხდარიყო!.. როგორ დამემართა მე ეს საქმე, ამას არ გეტყეეთ! კარგია... დაფიცებული ვარ!..

მამიდა ადგა და ტკბილი ჰური თაეის ოთახში წაიღო.

ეს იყო და ეს. მას დღეს აქედ ბენდერთან და მიცთან მამიდას ფეხი აღარ შეუდგამს. მიცი ეხლა მარტო დიასახლისობს თაეის ოჯახში, მხოლოდ ეს არის, რომ ისეთი მომეჩარნე და დამზოგველი არ არის, როგორც მამიდა დონტე იყო.

გრ. ყ—ძე

დეგ რაც ჩემზედ დაქორწინდა და ყველი დაიწერა, ერთხელ რა არის, ერთხელაც-კი არ უკოცნია ჩემთვის და არ მომხვეევია; და

მიზეზი 4-ხე. ყველა ზემოხსენებულ მიზეზთა გამო ჩემდა უნებურად ჩემი ქმარი შემეძულდა და სხვა შემიყვარდა.

სასამართლო პალატამ ყველა ამ დასახელებული მიზეზები უნდა განიხილოს და გარდაწყვიტოს: ეს მიზეზნი საკმარისია თუ არა, რომ ცოლ-ქმართა შორის გაყრა მოხდეს.

დეპეშა

3 აგვისტო.

სოფია. დღეს დილით სოფიის მთელმა საგუშაგო ჯარმა ბანაკში შეჭფიცა შრინცს კობურგისას ერთგულობა. ჯარი დაადგიცა მიტროპოლიტმა კლიმენტმა. ფიცის შემდეგ ოფიცრებმა და კარის-კაცებმა ხელი მოაწერეს ფიცის ქაღალდზე. თერთმეტ საათზე იგივე ამბავი მოხდება სობორროში, სადაც უნდა დაიფიცონ მოხელეები.

ლონდონი. კაუზაში შაბათს დაატუსადეს ერთი ფრანგი მანდილოსანი, რომელსაც ბრალად ედება, ვითომ განზრახვა ჰქონოდეს აეფეთქებინა დედოფლის სასახლე ოსბორნში. დატუსადებულს მანდილოსანს უპოვეს ერთი რამ ნივთიერება, რომელიც, როგორც ჭფიქრობენ, ასაფეთქებელი მასალაა. იგი ამბობს, რომ ხელობით მკერვალია და სახელად დიუფუენი მქვიანო.

4 აგვისტო

სტამბოლი. რუსეთის რწმუნებულმა სიტყვიერად შეატყობინა შორტას შინაარსი სტატ-სეკრეტარი გირსის დეპეშისა, რომელშიაც წინააღმდეგობაა გამოცხადებული შრინც კობურგის ბოლგარიაში მისვლის შესახებ და ნათქვამია, რომ ოსმალეთმაც მონაწილეობა მიიღოს ამ წინააღმდეგობაში. ამ გვარივე დეპეშა დაურიგდა ყველა დიდ სახელმწიფოთა. შორტამ მიჭმართა დიდთა სახელმწიფოთათვე და სთხოვა, რომ გამოთქვან თავიანთი აზრი, კობურგის საქციელზე.

სიმლა. მკურნალთა მოწერილობიდამ სჩანს, რომ ინდოეთის ჩრდილო-დასავლეთ შროვინციებში ხოლერით მომკვდარა 70,000 კაცი ივნისისა და ივლისის განმავლობაში.

კეტერბურგის ბირჟა, 31-ს ივლისს ფასები:

	ფასდაკლება		ფასდაკლება		ფასდაკლება
	მან.	კ.	მან.	კ.	მან.	კ.
ხუთ-მანათიანი ოქრო	—	›	—	›	9	36
ტამბოვის კუპონები	—	›	—	›	182	
მანათიანი ვერცხლის ფული,	—	›	—	›	1	29
5% პირველის შინაგანის ხესხის მომგები ბილეთი	—	›	—	›	266½	
— მეორისა	—	›	—	›	252	
გირავნობ. ფურცელნი: ტფილისის ბანკისა	—	›	—	›	99	
ქუთაისის ბანკისა	99		—	›	—	›
ტფილისის სურფინერნო ნდობის საზოგადოებისა	83¾		—	›	—	›

საპატიოდ ცნობანი

ქრისტეს აქედ ჩუბ (1887) წელიწადია. ქვეყნის შექმნიდამ **7395**.

ძველი ინდიქტიონი მე-14, ამისი ქორონიკონი—ეოთ=479 წელია. დიდწყო 1408 წ. და თავდება 1940 წ. ახალი ინდიქტიონი მე-4, ამისი ქორონიკონი—ბგ=43 წელწადია. დიდწყო 1844 წ. და თავდება 2376 წ.

1887 წლის ზედ-ნადები—14.

აგვისტო. 31 დღეთ არის.

5 დღე ოთხშაბათი. მოწ. ევსიგენესი. კეთილ. ისაკდისა და ავერსი. სომეს. მარტყა. ფუსელ. მე-28 რიცხვი თთვისა ზილ-ყადეისა, 1304 წ. ჰეჯრისა. ქუშმარიტი შუა-დღე 12—3. ტფილისში მზე ამოდის 5—10, ჩადის 6—56. მოგვარე 29 დღისაა.

6 დღე ხუთშაბათი. ფერის-ცვალება უფლისა და მაცხოვრისა ჩვენისა იესო ქრისტესი. ხსნილი თევზითა. კეთილ. ფერის-ცვალება და სხვა ხილისა. კეთილ. ფერის-ცვალება უფლისა. პეტრესი და იოანნისი. სომეს. წმ. ანდრიასი, ამის მეუღლის ნატალიასი და სხვ. ფუსელ. მე-29 რიცხვი თთვისა ზილ-ყადეისა, 1304 წ. ჰეჯრისა. ქუშმარიტი შუა-დღე 12—3. ტფილისში მზე ამოდის 5—11, ჩადის 6—54. მოგვარე 30 დღისაა.

გამოსაადეგი ცნობანი

ნახრა

1 იელისიდამ 1 აგვისტომდე.

თეთრი ბერი რუსული 1 კოპ.		5	კაპ.
წითელი ბერი 1-ის ხარისხისა		3	›
› 2 ›		2½	
თოთინის წითელი ბერი 1-ის ხარის.		5	›
› › 2—		3½	›
› › 3 ›		3	
ყვავრის მამის ბერის ღაბაში			
1-ლის ხარისხისა . .	5	›	
მე-2 ხარისხისა .	4	›	
მე-3 — . . .	›	›	
ძროხის ხორცი 1-ლის ხარისხისა.	7	›	
› 2 ›	6	›	
სუეი	13	›	
ცხვრის ხორცი . . .	8	›	
ღორის ხორცი 1-ის ხარისხისა.	›	›	
› 2 ›	›	›	

მიმოსვლა ცეცხლის ბემეზისა შაეს ზღვაზედ.

ბათუმიდამ გადის: ხუთშაბათობით ხაშუადღეგის 4 სასთუნედ მოგდე გზით და ნოეოროსიისკს და კერჩში შეეგდის.

შაბათობით სალამოს 8 სასთუნე შორის გზით (ყველა ნაგონ-სადგურებში შეეგდის).

კვირაობით სალამოთა, სამშაბგარ, ტამბოლამდე მიდის.

ბათუმში მოდის ოდესიდამ: სამშაბათობით შუა-ღამისს შორის გზით.

შაბასკეგობით დილით ოდესიდამ მოგდეს გზით (კერჩს და ნოეოროსიისკში შესდეთ).

შაბათობით დილით ტამბოლიდამ

ფოთიდამ ბათუმში მოდის: სამშაბათობით—ამის შემდეგ, რაც სოხუმიდამ მოდის გეში შორის გზით, ხუთშაბათობით—დილის 9 სასთუნე და მასწრაბს მოგდეს გზით ზოსაარეულ კეკასიისა და ყირმის გეშს,

შაბათობით დილის 9 სასთუნე და მასსწრაბს შორის გზით ზოსაარეულ კეკასია-ყირმისა და რუმელია-სანტოსიისკენ წამსვლელს გეშეს.

ბათუმიდამ ფოთს მიდის შაბასკეგობითა და კვირაობით. რკი ბეში მოკვ ფოთიდამ ბათუმის სასგეენტოგასწეკეტს სოდეს, რადის წკვ ეკვ.

ამს კარდ ეოკეკ-კერა ფოთში მოდიან ოდესიდამ და ყირამ-კეკეასიის ნაკოსადგურებიდამ გადაწეკეტლეს კადეზე გეშები

კვირაობით, სალამოზე და სამშა ბათს ბათუმისკენ მიდიან, რკი თავი სეკეკეს გასთეკეენ. მეკ ბათუმიდან შაბასკეკეობით მიდიან ყირამ-კეკეასია ნაკოსადგურებისკენ, ხოდო თუ ეზეს როა ფოთთანეკ მეკედეს ხოდეზ.

რუსეთის სანეკოსინო საზოგადოების სასგეენტო ამოოფეეს სასსხლის ეკეზეზე, ანრეოსეეკეს ქარკასდაზი, № 101.

მიმოსვლა რკინის გზისა

ბათუმსა და ტფილისს შუა

სტანციები	მოდის		გადის	
	საათ.	წამ.	საათ.	წამ.
	დ ი ლ ი თ			
ტფილისი .	—	—	8	49
აეკალა. . .	9	9	9	11
მცხეთა. . .	9	32	9	40
ქსანი . . .	10	3	10	05
კასპი. . .	10	33	10	36
გრაკალი . .	10	59	11	1
ბორი . . .	11	25	11	40
ქარელი . .	12	8	12	11
გომი . . .	12	37	12	41
ხაშური . .	1	2	1	17
სურამი . .	1	29	1	32
ფონი . . .	2	—	2	3
ბეკეთუბანი.	2	56	3	16
მარელისი .	3	45	3	48
ბელაგორი .	4	15	4	18
ძირულა . .	4	45	4	48
ყვირილა. .	5	26	5	40
აჯამეთი . .	6	14	6	16
	ს ა ღ ა მ ო თ ი			
რიონი. . .	6	29	6	44
კოპიტნარი .	7	08	7	10
ხამტრედია.	7	29	7	49
საჯავახო. .	8	5	8	7
ნიგოითი . .	8	27	8	30
ლანჩხუთი .	8	42	8	46
სუფსა . . .	9	19	9	27
ნატანები . .	9	52	9	55
ქობულეთი .	10	22	10	25
ბათუმი . .	11	13	—	—

სტანციები	მოდის		გადის	
	საათ.	წამ.	საათ.	წამ.
	დ ი ლ ი თ			
ბათუმი . .	—	—	8	4
ქობულეთი .	8	54	8	57
ნატანები . .	9	25	9	29
სუფსა . . .	9	55	10	2
ლანჩხუთი .	10	35	10	39
ნიგოითი . .	10	51	10	53
საჯავახო. .	11	14	11	16
ხამტრედია.	11	33	11	51
კოპიტნარი .	12	13	12	16
რიონი . . .	12	47	1	2
აჯამეთი . .	1	15	1	18
ყვირილა . .	1	58	2	10
ძირულა . .	2	48	2	50
ბელაგორი .	3	17	3	20
მარელისი .	3	47	3	49
ბეკეთუბანი	4	18	4	37
ფონი . . .	5	30	5	34
	ს ა ღ ა მ ო თ ი			
სურამი. . .	6	2	6	5
ხაშური . .	6	17	6	32
ეომი . . .	6	50	6	54
ქარელი . .	7	16	7	19
ბორი . . .	7	44	7	54
გრაკალი . .	8	15	8	17
კასპი. . . .	8	40	8	43
ქსანი . . .	9	7	9	9
მცხეთა. . .	9	28	9	34
აეკალა. . .	9	52	9	54
ტფილისი .	10	15	10	46

ქუთაისიდამ გადის რიონს შუაღლის 12 საათსა და 7 წამზედ და საღამოზედ 5 საათსა და 50 წამზედ.

რიონიდამ ქუთაისს მიდის ნაშუადღეღეს 1 საათსა და 12 წამზედ და საღამოს 6 საათსა და 55 წამზედ.

ტფილისსა და სურამ შუა

	დ ღ ი ს ი თ			
ტფილისი .	—	—	3	21
აეკალა . .	3	46	3	49
მცხეთა. . .	4	19	4	25
ქსანი . . .	4	49	4	52
კასპი . . .	5	24	5	29
გრაკალი . .	6	—	6	3
	ს ა ღ ა მ ო თ ი			
ბორი . . .	6	31	6	45
ქარელი . .	7	18	7	24
ეომი . . .	7	53	8	1
ხაშური . .	8	24	8	38
სურამი . .	8	50	—	—

	ღ ა მ ი თ			
სურამი. . .	—	—	2	59
ხაშური . .	3	11	3	27
ეომი . . .	3	50	3	55
ქარელი . .	4	24	4	31
ბორი . . .	5	4	5	19
გრაკალი . .	5	46	5	51
	დ ი ლ ი თ			
კასპი . . .	6	18	6	24
ქსანი. . .	6	55	6	59
მცხეთა . .	7	24	7	32
აეკალა . .	7	55	7	58
ტფილისი .	8	24	—	—

ვერძო განცხადებანი

სენაკის სათავადაზნაურო სასწავლებლის ინსპექტორი აცხადებს, რომ ამა მდგომარე 1887 წ. ენკენისთვეათვის სკოლის პირველს განყოფილებაში ორმოცი (40) ეკანსია იქნება, მეორეში ექვსი (6) და მესამეში და მეოთხეში შეიძლება მხოლოდ შემთხვევით აღმოჩნდეს ეკანსია. პირველს განყოფილებაში მისაღებ ყმაწვილებს ეგზამენი არ მოეთხოვებათ. თხოვნა უნდა შემოიტანონ ინსპექტორის სახელზე 15 აგვისტოდამ 25-დის და თან წარმოადგინონ შემდეგი საბუთები: მოწმობანი წლოვანებისა და აზნაურობისა, ანუ ბანკის გამგეობის კეიტანცია, რომ მოსწავლის მშობლები (დედა ან მამა) ბანკის დამფუძნებელთაგანი არიან. პირველს განყოფილებაში შეიდისა და რვა წლის ყმაწვილი მიიღება, მეორეში ცხრისა, მესამეში ათისა და მეოთხეში თერთმეტისა. თანაზომად საბანკო კრების გარდაწყვეტილებისა, სენაკის სათავადაზნაურო სასწავლებელში ყმაწვილის მიბარების უფლება აქვთ ქუთაისის გუბერნიის ყოველი მაზრის თავადაზნაურთა. (8—4)

დაიბეჭდა და ისყიდება ტფილისში: გრ. ჩარკვიანისა და გრიქუროვის წიგნის მაღაზიებში, გორში—თეოფ ავტორთან და ქუთაისში—ჭილაძის მაღაზიაში

ორი მოთხრობა

ს. მგალობლიშვილისა

I მეცრეკეაზე

II დიდ ზალაში

ფასი ორი შაური.

ისყიდება

წიგნის მაღაზიაში: ტფილისში ჩარკვიანთან, სემენარიის პირ-დაპირ, ლორის-მელიქოვის ქუჩაზე; გრიქუროვთან, ალექსანდრეს ბაღის პირ-და-პირ, კუკიის ხიდის ყურთან, და ქუთაისში ჭილაძესთან.

ამ ახლო ხანებში დაბეჭდილი წიგნი (მხოლოდ 200)

დისტოკოლიამალი

მეფის ვახტანგ მეექვსისა

გამოცემული პეტრე უმიკაშვილის რედაქტორობით, ტფილისს 1886 წ.

ფასი 1 მან. 25 კაპ.

ტფილისს და ქუთაისს გარეშე ადგილებიდამ მსურველთ შეუძლიანთ პირ-და-პირ თვით გამომცემლისაგან დაიბარონ მოხსენებულ ფასად გასაგზავნის ხარჯის დაუმატებლად ამ აღრესით: Въ Тифлисѣ. Петру Іосифовичу Умикову. Около Анчисхатской церкви въ д. Гвиніевой.

ქართველთა-შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიაში ისყიდება შემდეგი წიგნები:

ქილილა და დამანა. ვახტანგ მეე. მ. კ. ჭკასა . . . . . 3 ›
ეისრამიანი, სხვგის ომოგვეოსა. 1 50
სიბრძნე-სიცრუეე, სპა-სუფსან ოთხეოსა . . . . . › 50
დაეითიანი, დაეით ეურამიშვილისა . . . . . 1 ›
თამარ ბატონიშეილი, გრეგოდ რეკეფოეოსა . . . . . 1 ›
ნაეეერები ალექსანდრე ოთხეოსა . . . . . › 50
ნაწერები გრიგოდ ოთხეოსისა. › 30
თხზულეანი ნ. ბარათიშვილისა. › 40
მეეკლინეაშეილი, �დაზიანისა › 30
დედა და შეილი, ალი ჭკეეკეაკისა . . . . . › 20
რამდენიმე სურათი ყაჩაღის ცხოერებიდამ, მისივე. . . › 10
სურამის ციხე, ეონჭკისა . . › 20
ბატონიშეილის პირეელი დრო, ალ. ოთხეოსისა. . . . › 30
თხზულეანი, რაფაელ ერისთავისა. › 1
ნაწერები, ვახტანგ ოთხეოსისა. › 20
ქართული გამოცანები, რაფაელ ერისთავისა. . . . . › 5
ავ-არაკი, რაფაელ ერისთავისა. › 25
განკიცხული, მაჩხუანრიისა › 50
ციკო, მისივე. . . . . › 30
პატარა ბიბლიოთეკა, იაკობ გოგებაშვილისა . . . . . › 10
მიტრიდატ დიდი, დიმიტრი ბაქრაძისა . . . . . › 10
ბაგრატ მეოთხე, მისივე. . . › 20
მირიან მეფე და წმიდა ნინო, მისივე . . . . . › 10
ვახტანგ მეექვსე, მისივე. . . › 1
დარიგება მასწავლებელთათვის ი. გოგებაშვილისა. . . . › 5
არითმეტიკა, დიდებულიისა. › 50
არითმეტიკული გამოცანები, ივ. რუსტომაშვილისა. . . . › 1
წიეელი ფარანი, თარგმანი. › 15
ზაფხული. ჯულელის რედაქციით. › 2
ხატაური, ანასტასია თუმანიშვილისა . . . . . › 10
ამბები ყრმათათვის, ან. ჯულელისა › 5
არსენას ლექსი . . . . . › 55
ბანჯგვლიანი ფუტკარი, თარგ. მანი. . . . . › 15
ქართული ანდაზები. . . . › 10
თეალ-სანინო სწავლა, მ. ჭიჭინაძისა . . . . . › 4
ირაკლი მეორის გლოეა . . › 5
ალი, ნ. ლომაურასა . . . › 30
დრო არის საქმესშეუდგეთ, ქ. მამაცაშვილისა. . . . . › 20
ალმანახი, გ. თუმანიშვილისა › 40
სტეფენსონი, ბარბარე თუმანიშვილისა . . . . . › 5
მოძღეარი, ალ. ეაზბეგისა . › 1 ›
თხზულეანი, მისივე საწ. I. . › 60
რობინზონ კრუზე, ან. თუმანიშვილისა . . . . . › 30

დაიბეჭდა და ისყიდება ტფილისში ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში და ქუთაისში ჭილაძის წიგნის მაღაზიაში:

რამდენიმე სიტყვა

ბ-ნი ილია ჭავჭავაძის სიპასუხოდ

„ეეფუხეის-ტყაოლინის“ ბამ.

ა ვ ა ბ ი ს

გამოცემული ზაქ. ჭიჭინაძისაგან

ფასი ორი შაური

Дозв. цен. Тиф. 4 августъ, 1887 г. Типографія „Кавказское Обозрѣніе“ (Н. И. Френкель) Караванъ-Сарай Земельнаго Банка. რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე